

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw drs. E. de Kler
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum 12-04-2018 Betreft: AO groeps grootte bao en werkdruk, 18 april 2018
Briefnr. 594500 ESL/MD Inlichtingen: Esther Sloots 06 52304334

Geachte leden van de Vaste Commissie,

Op 18 april vergadert uw Kamer over groeps grootte in het basisonderwijs en het werkdrukakkoord. Het recent afgesloten werkdrukakkoord tussen werknemers, werkgevers en de minister is een goede eerste stap richting werkdrukverlaging. De AOb is tevreden met het resultaat, maar wil blijven benadrukken dat afspraken en investeringen op de lange termijn nodig zijn om het primair onderwijs de impuls te geven die het nodig heeft.

Wij geven u graag een aantal punten mee als input voor het algemeen overleg.

1. Landelijk gemiddelde groeps grootte zegt niets

Te vaak wordt uitgegaan van een landelijk gemiddelde groeps grootte in het basisonderwijs en wordt hier ook beleid op gebaseerd. Het lijkt positief dat dit gemiddelde gedaald is van 23,3 naar 23,1 en dat dit de afgelopen vijf jaar nagenoeg stabiel is geweest. Tegelijkertijd zegt het niets over de werkelijke situatie in de praktijk. Uit een landelijk gemiddelde blijkt niet wat de variatie is, waar kleinere en grotere klassen zich concentreren en welke gevolgen dit heeft voor het onderwijs.

Gemiddelde klassen bestaan alleen in theorie. In de praktijk is elke klas uniek. Elke klas heeft zijn eigen sterke leerlingen, zwakke leerlingen, leerlingen met leerproblemen en leerlingen die extra aandacht behoeven. Zeker in het kader van passend onderwijs kunnen twee klassen van 23 leerlingen verschillen als dag en nacht. Daarom zegt een eventuele daling van de gemiddelde groeps grootte niets over de werkdruk en de mogelijkheden om kwalitatief goed onderwijs te kunnen bieden.

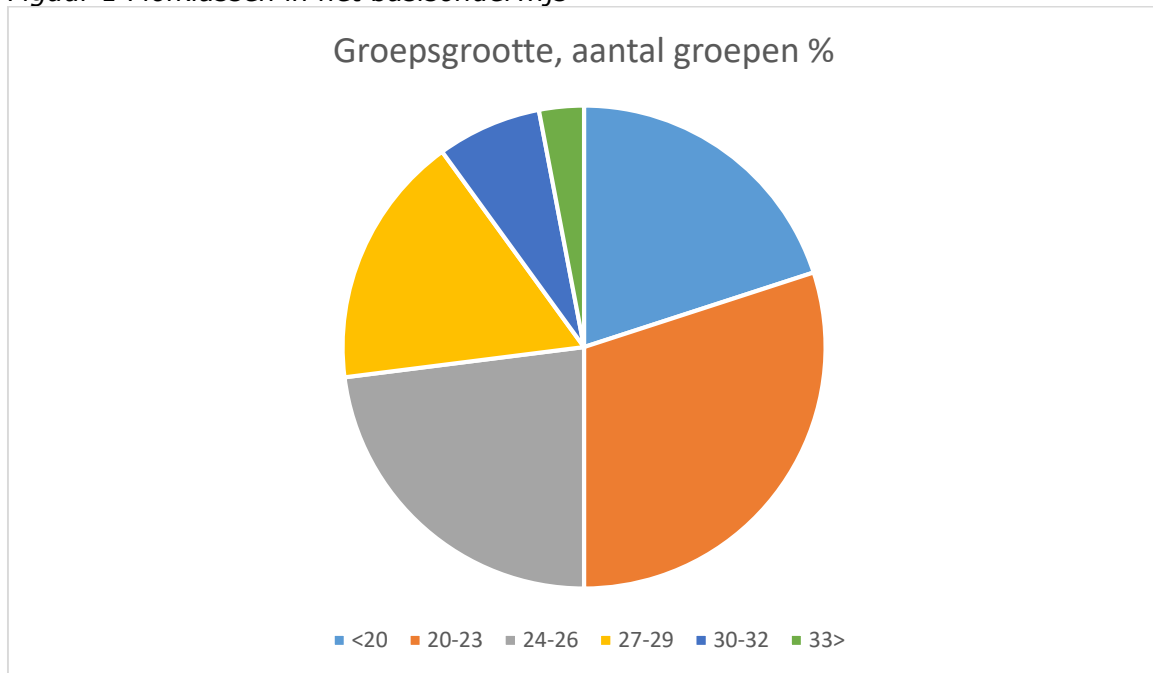
- De AOb pleit al jaren voor een afspraak over een maximale gemiddelde groeps grootte van 23 per school. Dit voorstel wordt vaak afgewezen met het argument dat het ervoor zorgt dat een school niet meer flexibel kan zijn. De AOb denkt dat er genoeg waarborgen in een dergelijke afspraak in te bouwen zijn die de flexibiliteit in stand houden: een school kan in overleg met de MR van de norm afwijken, mits daar een goed onderbouwde motivatie voor is.

2. Nog altijd plofklassen

Wanneer de cijfers van de minister worden verdeeld over andere categorieën valt op dat er verschillende plekken nog steeds sprake is van 'plofklassen'. Meer dan een kwart van de groepen in het basisonderwijs heeft een groeps grootte groter dan

27. Bijna 10% heeft een groepsmaat groter dan 30. Wanneer wordt uitgegaan van 6500 scholen in het basisonderwijs en 8 groepen per school, dan heb je het dus in totaal over 52.000 groepen in het Nederlandse basisonderwijs. In absolute getallen zijn er dan 13.000 groepen groter dan 27 en 5200 groter dan 30 (zie ook Figuur 1).

Figuur 1 Plofklassen in het basisonderwijs

Voormalig staatssecretaris Dekker gaf aan dat hij het belangrijk vindt dat scholen de keuzes voor grote groepen (groter dan 29 leerlingen) goed onderbouwen en dat medezeggenschapsraden daarbij actief betrokken worden. De AOb merkt hier op scholen nog niets van en wil dan ook graag weten van de minister: waarom kiezen scholen in sommige gevallen voor grote groepen? En in welke mate wordt de medezeggenschap bij de keuze voor grote groepen betrokken? Daarnaast vindt de AOb het belangrijk om te weten of en op welke wijze leraren en ondersteunend personeel (als professionals) bij dergelijke keuzes worden betrokken.

3. Onderzoek naar groepsmaat

Ieder jaar wordt de groepsmaat in het basisonderwijs onderzocht. Dit beeld is volgens ons niet transparant genoeg om gericht te kunnen praten over het probleem en eventuele oplossingen. Wij doen daarom een aantal aanbevelingen om deze jaarlijkse inventarisatie te verbeteren:

- ✓ Maak beter inzichtelijk op welke wijze de gemiddelde groepsmaat wordt vastgesteld. Zorg dat de achterliggende data van de onderzoeken beschikbaar is, zodat de discussie over de cijfers transparant gevoerd kan worden.¹

¹ De minister geeft aan dat er een representatieve steekproef is uitgevoerd. De achterliggende cijfers van deze steekproef zijn echter niet bekend, waardoor we ons oordeel moeten baseren op de conclusies die de minister trekt. De AOb heeft geprobeerd de data op te vragen bij OCW, maar deze mochten wij niet ontvangen in verband met de privacy. Dit maakt het lastig deze cijfers te beoordelen.

- ✓ Ga niet alleen uit van gemiddelden, maar ook van absolute getallen. Koppel deze gegevens aan beweegredenen van scholen om te kiezen voor een bepaalde klassengrootte.²
- ✓ Zorg dat de Basisregistratie Onderwijs (BRON) niet langer vervuild is en gebruikt kan worden om goed onderzoek te doen naar groeps grootte.³
- ✓ Doe ook onderzoek naar de groeps grootte in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs. Deze sectoren hebben ook te maken met de problematiek rondom grote groepen.
- ✓ Verander de registratiesystematiek van het OOP. Op dit moment is er geen betrouwbare uitsplitsing van onderwijsondersteunend personeel mogelijk. Hierdoor is niet inzichtelijk te maken welke onderwijsondersteuners op een school al dan niet werkzaam zijn.
- ✓ Zorg voor een landelijke omschrijving van de ondersteuningsbehoefte in de vorm van basisondersteuning. Hierdoor wordt beter zichtbaar hoeveel leerlingen extra ondersteuning (moeten) krijgen bovenop de basisondersteuning.⁴

Uiteraard zijn wij altijd bereid nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Eugenie Stolk
Dagelijks bestuurder PO Algemene Onderwijsbond

² Bijvoorbeeld: Hoeveel klassen zijn er met meer dan 30 leerlingen? Hoeveel klassen zijn er met minder dan 20 leerlingen? Zijn deze klassengroottes ontstaan vanuit leerlingaantallen of zijn er bewuste beleidskeuzes gemaakt?

³ Uit de brief van Centerdata blijkt dat de data in de Basisregistratie Onderwijs (BRON) vervuilingen kent. Daarom, stelt Centerdata, worden vestigingen van scholen geselecteerd en de data van deze vestigingen vervolgens opgeschoond. De AOb vraagt zich af hoe het kan dat de BRON-data is vervuild en wat dit betekent voor de kwaliteit van het onderzoek. Ook vraagt de AOb zich af op basis waarvan vervolgens de vestigingen worden geselecteerd?

⁴ De minister stelt dat de term ondersteuningsbehoefte niet landelijk is gedefinieerd en dat er daardoor geen betrouwbare gegevens zijn over het aantal leerlingen met een ondersteuningsbehoefte in het regulier onderwijs. Het aantal van deze leerlingen kan om die reden niet worden afgezet tegen het aantal leraren en onderwijsondersteunend personeel.